

Betreft:	Terugblik tweede meedenkgroep Natuur en recreatie in balans in het Ulvenhoutse Bos
Datum:	11 oktober 2023 18:00-21:30 uur
Opgesteld door:	Romy Beudeker-Beemsterboer en Anneke van Mispelaar

Inleiding

Op 11 oktober 2023 was de tweede bijeenkomst met de meedenkgroep Natuur en recreatie in balans in het Ulvenhoutse Bos. Er waren 15 personen aanwezig. In deze terugblik presenteren wij kort de reacties van de meedenkgroep op de eerste voorstellen aan de hand van drie thema's: verkeer, paden en honden.

Opening van de bijeenkomst

De bijeenkomst werd geopend door projectleider Alfons Keizer, hij gaf een korte presentatie over het doel, de werkwijze en organisatiestructuur van de GebiedsGerichte Aanpak (GGA Ulvenhoutse Bos en omgeving, [link](#)). De gebiedsgerichte aanpak (afgekort: GGA) vormt het kader waarbinnen het project "Natuur en Recreatie in Balans" plaatsvindt. In onderstaande figuur is te zien hoe het project "natuur en recreatie in balans" is gekoppeld aan de werkgroep groenblauw die onderdeel uitmaakt van de gebiedsgerichte aanpak. In de GGA werken gemeenten Breda en Alphen-Chaam, waterschap Brabantse Delta, Brabant Water, ZLTO, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat en provincie Noord-Brabant samen aan voorstellen voor herstel van de natuur. Besluitvorming over het project "natuur en recreatie in balans" vindt plaats in het bestuurlijk overleg van de GGA.

Organisatiestructuur gebiedsgerichte aanpak Ulvenhoutse Bos

De onafhankelijk voorzitter van het bestuurlijk overleg Gebiedsgerichte aanpak Ulvenhoutse Bos (Hein van Stokkom) was aanwezig bij het eerste deel van de bijeenkomst. Hij luisterde naar de inbreng van de aanwezigen en beantwoordde vragen over het doel en het proces van de gebiedsgerichte aanpak. Het conceptplan met voorstellen voor de korte termijn, middellange en lange termijn wordt aangeboden aan de Gebiedstafel en het bestuurlijk overleg van de gebiedsgerichte aanpak. Aan dit conceptplan

wordt ook een bijlage met de inbreng van de meedenkgroep toegevoegd. Het bestuurlijk overleg besluit dan over de maatregelen die genomen worden en in welk tempo.

Presentatie eerste voorstellen

Anneke van Mispelaar presenteerde na de opening door Alfons de eerste voorstellen aan de hand van de thema's:

- Verkeer en natuur
- Padenstelsel
- Honden en natuur

Na de presentaties zijn verschillende vragen beantwoord en gingen de leden van de meedenkgroep uiteen in drie groepen om te adviseren over de voorstellen en suggesties te doen. Daarna volgde een plenaire terugkoppeling van de resultaten uit de drie werkgroepen.

In de pagina's hierna vindt u per thema de gepresenteerde voorstellen en de reacties vanuit de meedenkgroep. Leden van de meedenkgroep konden hun suggesties ook aangeven op kaarten waarop de voorlopige voorstellen zijn aangegeven. We hebben foto's opgenomen van deze kaarten en deze zijn hierna opgenomen.

Aan het einde van deze terugblik gaan we kort in op de vervolgstappen.

Paden en natuur

Sheet zoals gepresenteerd:

1. Voorstel: Padenstelsel aanpassen

Ons voorstel

- Minder paden, van 170 m/ha naar 80 -90 m/ha
- Spontane paden voorkomen en weghalen met bijv takkenrillen
- Sluiten enkele ingangen
- Weghalen parkeerplaats Huisdreef
- Aanpassen toegangsregels: enkel fietsen op de fietspaden
- Duidelijkere bebording, stimuleren van gewenst gedrag (op de paden blijven)
- Beleving en afwisseling creëren en uitzichtpunt Broekloop maken

Draagt bij aan:

- Meer rustige plekken in het bos
- Verminderen vertrapping groeiplaatsen

Meedenkgroep:

- Kronkelpaden meest interessant
- Duidelijke communicatie
- Ongewenste paden duidelijk aangeven met bijv. takkenrillen
- P-plaats huisdreef: meningen verschillen
- Benut saamhorigheid dorp

Reacties meedenkgroep

- Paden met cultuurhistorische waarden winnen het van kronkelpaadjes. Deze kronkelpaadjes worden door de meedenkgroep erg gewaardeerd. Wel zien zij ook: als de kronkelpaden schade opleveren aan de natuur, dan is het goed om ze te verleggen of te verwijderen.
- Het is belangrijk dat het rolstoelpad in ere wordt hersteld (belangrijke voorziening). Het pad ligt er nog, de bruggen zijn vervangen voor duikers. Wellicht kan de kwaliteit worden verbeterd en een nieuwe route ingepast worden.
- Leden van de meedenkgroep zijn bereid om de hond aan te lijnen bij het fietspad. De bedoeling is wel dat er op de fietspaden (Kerkdreef/Torendreef) niet meer wordt gewandeld.
- Ruiters niet op de weg of op fietspaden laten rijden, maar op aparte paden. Het ruiterpad moet goed aangegeven worden. De verbinding richting Chaam is voor ruiters een probleem, omdat het er erg glad kan zijn en er weinig ruimte is. Dit wordt overigens niet door iedereen erkend.
- Volgens de meedenkgroep moet het vlonderpad niet direct afgeschreven worden. Het wordt als een oplossing gezien voor natte stukken die juist zo aantrekkelijk zijn (beekdal bij uitbreiding).
- Takkenrillen kunnen geplaatst worden om bezoekers op de paden te houden.
- Borden met o.a. informatie over het Ulvenhoutse Bos en de padenstructuur zijn misschien geen sluitende oplossing maar er kan wel naar verwezen worden als iemand zich niet gedraagt.
- Het is belangrijk ervoor te zorgen dat mountainbikers de fietspaden nemen in het Ulvenhoutse Bos. Als zij 'echt' willen mountainbiken, kunnen zij het bos als doorgaande route gebruiken naar andere plekken.
- Doodlopende paden moeten voorkomen worden, bijvoorbeeld bij het getekende uitzichtpunt.
- Op de kaarten zijn suggesties gedaan voor het weghalen van paden of verleggen ervan. Foto's van de kaarten zijn aan het einde van dit document opgenomen.

Verkeer en natuur

Sheet zoals gepresenteerd:

2. Voorstel: Bos als één geheel, aanpassen wegen

Voorstel:

- Uitbreiding van het bos richting noordoost- en oostzijde
- Rustgebied langs de Broekloop met uitkijkpunt voor beleving
- Openbaar groen aan de westzijde natuurinclusiever aanleggen
- Torendreef (en Kerkdreef) behouden als fietspad, wel huidige breedte behouden.
- Fors verminderen gemotoriseerd verkeer op de Huisdreef en Sint Annadreef
- Rouppe vd Voortlaan beter oversteekbaar maken voor wandelaars en fietsers

Draagt bij aan:

- Verbeteren van de beleving in het bos.
- Het bos wordt meer een geheel, ook voor de flora en fauna.
- De verstoring neemt af.
- Vermindering stikstofbelasting door autoverkeer.

Meedenkgroep:

- Behoud Torendreef als fietspad
- Huisdreef is nu onprettig om recreatief te fietsen en oversteekplekken zijn gevaarlijk

Reacties meedenkgroep

- De meedenkgroep is voorstander van auto te gast en remmende maatregelen op de Huisdreef. Een alternatief is de Huisdreef alleen toegankelijk maken voor bestemmingsverkeer. De wens is om de Huisdreef beter oversteekbaar te maken.
- De meedenkgroep is positief over de ambitie om het bos meer één geheel te maken en te zorgen voor een betere aansluiting op Wolfslaar. Het deel rondom Wolfslaar is echt de moeite waard. Daarom zou het mooi zijn als de oversteekbaarheid bij de Rouppe van der Voortlaan beter en veiliger wordt. De wens is dat het een weg voor iedereen wordt, zowel auto's als voetgangers en fietsers. Dan gaan mensen vanzelf langzamer rijden.
- Het uitbreiden van het bos richting het noordoosten en in het deel naast de snelweg wordt toegejuicht.
- Het zou mooi zijn als er een uitzichtpunt komt bij het dal van de Broekloop, een onderdeel van een beleving.
- Parkeren bij Wolfslaar, de Fazant en de begraafplaats zijn alternatieven voor parkeren bij de Huisdreef. De Fazant is alleen toegankelijk voor klanten. Kan Staatsbosbeheer hierover in gesprek gaan? Het zou ook een win-win kunnen zijn voor de Fazant, omdat die vooral druk is in de avonden.
- Belangrijke aandachtspunten zijn de bereikbaarheid voor de hulpdiensten, en vanzelfsprekend de bereikbaarheid van de bewoners en ondernemers.

Honden en natuur

Sheets zoals gepresenteerd:

3. Voorstel: Aanlijn- en opruimplicht hondenpoep

Voorstel

- Voor de korte termijn kan het hondenlosloop - gebied niet behouden blijven
- Hondenpoep opruimen en plaatsen afvalbakken
- Op middellange termijn geen honden meer toegestaan in de kwetsbare delen van het bos
- We hebben verschillende opties onderzocht, maar die dragen onvoldoende bij aan onze doelen

Draagt bij aan:

- Minder vermeting, betere groeiomstandigheden planten
- Meer rust in het bos voor fauna
- Positieve effecten m.b.t. de verspreiding van schimmels, exoten en effecten van medicijnen van honden.

Meedenkgroep:

- Verdeeldheid over het onderwerp honden.
- Deel meedenkgroep wil losloopegebied behouden
- Meerendeel is het eens over dat poep opgeruimd moet worden
- Voor het opruimen van de hondenpoep zijn afvalbakken nodig
- Benut energie en saamhorigheid uit het dorp

3. Voorstel: Gebruik door honden (opties)

Optie	Effect stikstof	Effect fosfaat	Effect rust	Hondenuitlaat-mogelijkheden
a. Geheel afsluiten voor honden	++	++	++	- -
b. Honden aanlijnen	- -	- -	+	-
c. Honden aanlijnen en poep verplicht opruimen	- -	++	+	-
d. Honden aanlijnen en verzoek tot poep opruimen	-	+	+	-
e. Verkleinen losloopegebied maar wel aangelijnd toegestaan om opruimen	- -	- -	-	+
f. Hondenlosloopegebied houden zoals het is	- -	- -	- -	++
g. Kwetsbare delen afsluiten voor honden en alternatieve loslooplek	++	++	++	+

17

De matrix geeft een weergave van de sheet zoals die is gepresenteerd op 11 oktober. Hierin zijn de genoemde opties van de meedenkgroep nog niet opgenomen. In het concept-plan worden deze, en de opties die zijn aangedragen door de meedenkgroep, verder onderzocht.

Opmerkingen meedenkgroep

- Een aantal leden van de meedenkgroep (3) heeft aangegeven het oneens te zijn met de conclusies uit het onderzoek “Honden en recreanten in het Ulvenhoutse bos”. Zij zijn van mening dat de onzekerheden, zoals beschreven in het onderzoek in paragraaf 7.7 leiden tot een dusdanige mate van onzekerheid, dat het niet verantwoord zou zijn om tot beleid over te gaan. De ecologen die het onderzoek hebben uitgevoerd, delen deze opvatting niet, wat heeft geleid tot de conclusies en aanbevelingen zoals gedaan in hoofdstuk 6 en 7 van het onderzoeksrapport.
- Een meedenker stelde de vraag waarom het zo belangrijk is dat honden los kunnen lopen in plaats van aan de lijn. Mensen gaven aan dat voor honden loslopen belangrijk is om hun energie kwijt te raken en te socialiseren met andere honden. Honden die loslopen bewegen veel meer, zijn gezonder en ontwikkelen minder gedragsproblemen.
- Een deel van de meedenkgroep vindt het jammer dat wordt voorgesteld de honden aan te lijnen. Zij zijn teleurgesteld dat in de voorstellen het belang van de hondenbezitter onderbelicht is.
- Er wordt aangegeven dat de optie “honden los laten lopen en poep verplicht opruimen” niet is opgenomen in de lijst met opties. Er is toegezegd dat die optie wordt toegevoegd, en ook wordt onderzocht, om de lijst compleet te maken. De kanttekening hierbij van de beheerders die dagelijks in het bos zijn, is wel dat het opruimen van poep van een hond die los loopt, een stuk lastiger is. Eigenaren hebben niet altijd door of en waar de hond poept.
- Enkele leden van de meedenkgroep zonder hond, geven aan dat loslopende honden soms vervelend of angstaanjagend zijn, zij vinden het fijn als er minder loslopende honden zouden zijn. Hondenbezitters in de meedenkgroep willen het losloopegebied behouden, een ander deel is neutraal.
- Er werd aangegeven dat het heel jammer is dat lijkt alsof planten belangrijker zijn dan de maatschappelijke betekenis van het bos voor recreanten en honden? Antwoord vanuit de het bureau is dat het hierbij gaat om het belang van het bos als beschermde (eeuwenoude) groeiplaats voor planten. Dat belang is vastgelegd in de N2000-status en wordt gecontroleerd door de Europese Unie

en provincie Noord-Brabant. In die belangenafweging zitten we. Hierdoor moeten we iets veranderen in de huidige verhouding tussen honden uitlaten en natuur.

- Het merendeel van de hondenbezitters in de meedenkgroep is bereid de hondenpoep op te ruimen. Het is een simpele maatregel die al op korte termijn een positieve bijdrage levert aan het bos. Een suggestie is om zandveldjes te creëren aan de randen van het bos waar honden hun behoefte kunnen doen. Het is belangrijk dat de poepzakjes opgeruimd kunnen worden in prullenbakken. Zorg daarbij voor handhaving, zeker in het begin.
- De drie groepjes hebben op de kaart met de verschillende natuurtypen, suggesties aangegeven voor een hondenlosloopegebied aan de zuidzijde van het Ulvenhoutse Bos, met eventueel een uitloop naar het toekomstige infiltratiebekken (zie ook de kaarten hierna).
- Voor het overige deel zijn er diverse opties: aanlijnplicht, geen honden, paden speciaal voor honden.
- Een alternatief losloopegebied in het noordoosten van het bos wordt verwelkomd, maar het duurt nog lang voordat het er is, het is nog onzeker, en ook is het wat verder weg. Vandaar de suggesties voor een losloopegebied dat op korte termijn realiseerbaar is.
- Belangrijk aandachtspunt bij dit hondenlosloopegebied is wel het parkeren. Parkeren in de straten aan de zuidkant van het bos door hondenuitlaters kan eigenlijk niet, daarvoor is te weinig ruimte. Er mag daar geen overlast ontstaan voor de bewoners. Wellicht kan hier samenwerking gezocht worden met de Fazant?
- Het is ook van belang dat het hondenlosloopegebied gebruikt wordt door de mensen uit de directe omgeving, en minder door mensen van verder weg. De informatie op de site van Staatsbosbeheer en andere site kan hierop aangepast worden.
- Een kleiner losloopegebied heeft wellicht minder aantrekkingskracht op bezoekers van verder weg.
- Bij een kleiner losloopegebied heeft de meedenkgroep duidelijk behoefte aan een gebied aan de zuidoostzijde evenwijdig aan de Kerkdreef. Over een losloopegebied aan de noordoostzijde was beduidend minder enthousiasme bij de meedenkgroep.
- De opties die door de meedenkgroep zijn ingebracht ten aanzien van hondenlosloopebeleid (losloopegebied en poep opruimen, en kleiner losloopegebied en poep opruimen, stapsgewijze aanpak) worden daarnaast opgenomen in de conceptrapportage, beoordeeld en meegenomen in de afweging t.b.v. het uiteindelijke conceptplan. Bij de matrix die is toegevoegd aan deze terugblik is aangegeven: “de matrix geeft de weergave van de sheet zoals die is gepresenteerd op 11 oktober, hierin zijn de genoemde opties nog niet opgenomen”.
- Na afloop van de bijeenkomst, hebben 2 leden van de meedenkgroep aangegeven niet meer te staan achter de aanlijnplicht, ook niet in combinatie met een (klein) losloopegebied. Wel geven zij aan achter de opruimplicht te staan, in combinatie met het algemeen afsluiten van een aantal paden.

Overige opmerkingen/aanbevelingen

- Leden van de meedenkgroep vragen zich af of de doelstellingen voor het Ulvenhoutse Bos concreter gemaakt kunnen worden. Wanneer gaat het goed met het bos? Wij komen hier in het conceptplan op terug. De technisch geformuleerde doelstellingen voor het bos zijn te vinden op de [N-2000 website](#).
- Een deel van de meedenkgroep heeft twijfels en vraagtekens bij de haalbaarheid van het doel om de ecologische waarden van het Ulvenhoutse Bos te herstellen dan wel te versterken. Onder meer omdat de omgeving van dat bos drastisch is veranderd met de aanleg van woonwijken en snelwegen.
- Een lid van de meedenkgroep vraagt zich af hoe het kan dat snelweg zo dicht langs het bos gaat, en hoe het zit met eventuele verbreding?
- Het is belangrijk kinderen te betrekken bij het bos omdat zij de toekomst zijn en het gewenste gedrag nog kunnen aanleren.

- ## Terugkoppeling van de resultaten uit de groepen

De drie kaarten gaven een beeld van de suggesties en ideeën zoals besproken in de drie groepen.

Vervolg en planning

Alle aanwezigen kijken terug op een constructieve bijeenkomst. Alle deelnemers aan de meedenkgroep worden enorm bedankt voor hun inzet voor dit proces tijdens deze twee avonden.

De komende weken gaat Bureau BUITEN samen met Staatsbosbeheer en gemeente Breda een conceptplan uitwerken met voorstellen. Dit wordt aangeboden aan de gebiedsgerichte aanpak. De suggesties van de meedenkgroep krijgen waar mogelijk een plaats in het conceptplan. Daarnaast wordt de inbreng van de meedenkgroep (in de vorm van de terugblikken) als een bijlage toegevoegd aan het conceptplan en daarmee aangeboden aan de GGA.

Het voornemen is om begin volgend jaar, na besluitvorming door het bestuurlijk overleg van de GGA, een inloopbijeenkomst te organiseren waar het plan wordt gepresenteerd.

Meer informatie over het project en de planning is te vinden op

www.staatsbosbeheer.nl/UlvenhoutseBosinbalans.